

Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave

Uršulínska 9, 811 01 Bratislava

SPRÁVA O ČINNOSTI 2024

SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ 2024

FEBRUÁR 2025

Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave
Uršulínska 9, 811 01 Bratislava

SPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2024

FEBRUÁR 2025

P r e a m b u l a

Organizácia má v zmysle svojej zriaďovacej listiny plniť funkciu výskumného a metodického pracoviska hlavného mesta v oblasti zachovania obrazu mesta a narábania s kultúrnym dedičstvom. Okrem archeologických výskumov, architektonicko-historických výskumov, inventarizácií historických prvkov a metodických usmernení pri príprave a realizácii pamiatkovej obnovy má vykonávať v zmysle § 14 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu aj špecifické úlohy pri ochrane obrazu mesta, v oblasti drobnej architektúry, či pamätihodností mesta.

Náš ústav vykonáva v oblasti kultúrneho dedičstva aj vedecko-výskumnú aktivitu na základe osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR z roku 2014. Štatút vedecko-výskumnej organizácie napĺňame organizovaním vedeckých a odborných podujatí v našej sfére pôsobnosti, ako aj publikačnou činnosťou.

O b s a h

Štruktúra obsahu je zostavené podľa materiálu Ciele a ukazovatele činnosti Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave, ktorý je hlavným podkladom pri hodnotení dosiahnutých výsledkov organizácie.

I.

KULTÚRNE DEDIČSTVO MESTA BRATISLAVY

Výskum a propagácia kultúrneho dedičstva je jednou z ťažiskových činností našej organizácie. Realizujeme ich v prvom rade prostredníctvom pamiatkových výskumov, bádania v archívoch a metodického usmerňovania procesov údržby a obnovy. V druhom rade realizujeme ich propagáciu formou prednášok, exkurzií, dokumentárnych videí a publikačnej činnosti.

1. Archeologický výskum kultúrneho dedičstva

Archeologický výskum vykonávame od roku 1968, kedy vznikla naša materská organizácia – Mestská správa pamiatkovej starostlivosti. Náš ústav je držiteľom osvedčenia Ministerstva kultúry SR na výkon archeologických výskumov a jednotliví archeológovia sú taktiež držiteľmi individuálnych osvedčení, ktoré ich oprávňujú na výkon tejto odbornej činnosti. S odvolaním sa na náš štatút sa naša organizácia špecializuje na archeologické bádanie Bratislavy, s úzkym zameraním na jej stredoveké jadro.

A. Výskumy v teréne

Kaplnka sv. Jakuba, Nám. nežnej revolúcie, Bratislava, archeologický výskum

- Objednávateľ: Magistrát Hl. mesta SR Bratislava
- Archeologický výskum NKP v súvislosti s úpravou kaplnky na Nám. nežnej revolúcie – nová forma prezentácie. Ukončená 1. etapa archeologického výskumu; doskúmaný románsky karner do formy, ktorá má byť v budúcnosti súčasťou prezentácie pamiatky.
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončíčová-Koášová, PhD.
- odborná spolupráca: Mgr. Jozef Kováč – doskúmanie interiéru kostnice
- 05/2023–11/2023 (prípravné práce a konzultácie so Sekciou výstavby, Oddelením pozemných stavieb a verejných priestorov Magistrátu, Katedrou antropológie PriF UK)
- 06.11.2023-13.12.2023 (archeologický výskum, 1. etapa; bude pokračovať aj v 1. polroku 2024)
- 15.01.–02.05.2024; archeologický výskum - 1. etapa, realizácia v teréne
- 05/24–12/24; konzultácie ohľadom budúcej prezentácie pamiatky (Projektové oddelenie Magistrátu; meranie mikroklimatických podmienok od 07–08/2024 – Doc. E. Pauditšová, Ing. J. Červenák; statik a projektant)

- Pokračovanie terénnych prác (2. etapa) v priestore budúceho návštevníckeho centra sa riadi podľa inštrukcií a harmonogramu Projektového oddelenia Magistrátu Hl. mesta Bratislavy (predpoklad – rok 2025).

Býv. lippayovská arcibiskupská záhrada, Nám.slobody, Bratislava, archeologický výskum

- objednávateľ: Úrad vlády SR
- archeologický výskum predpísaný KPÚ BA v súvislosti s plánovanými stavebnými prácami v priestore NKP. Na jeseň 2023 sa zrealizovala 1. etapa / predstihový archeologický výskum formou sondáže. Od 11/2024 sa začalo s realizáciou 2. etapy formou dohľadu pri výkopových prácach v priestore záhrady a na čestnom nádvorí paláca. Práce prebiehajú podľa pokynov a potrieb investora a realizátora stavby. Budú pokračovať aj v roku 2025.
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončíčová-Koňšová, PhD.
- spolupráca: Kováč, Kapcár, Nováčiková
- 25.09. – 19.10.2023 (výskum v teréne)
- 20.10.–14.12.2023 (priebežné práce na výskumnej dokumentácii a spracovávanie vyzdvihnutých hnutelných archeologických nálezov)
- 16.10.–11.12.2024; výskum v teréne

Kollárovo námestie, Bratislava - archeologický výskum

V rámci prípravy na archeologický výskum prebiehali vstupné rokovania s investorom ohľadom zmien staršej podpísanej zmluvy a prípravy budúceho staveniska. Začiatok archeologického výskumu predpokladá odstránenie vysokej zelene presadením na iné miesto. Následne po odstránení zelene možno pristúpiť k vykonaniu výskumu. V rámci prípravy výskumu prebehol dozor a vyhodnotenie výkopu sond prekládky inžinierskych sietí. Tri skúmané sondy odhalili pomerne hrubú vrstvu navážky zeminy hlinitého charakteru parkovej úpravy terénu. V tretej sonde orientovanej najviac na východ sa na jej spodku narazilo na interiérovú tehlovú dlážku suterénu, alebo zapusteného prízemnia.

Bratislavská 1, Svätý Jur, archeologický výskum na ploche pamiatkovej rezervácie

- objednávateľ: Bencont Property, s. r. o., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava
- pokračovanie výskumu z roku 2021, v roku 2022 sa terénna časť nerealizovala;
- skúmaná stavebná plocha sa nachádza v južnej časti PR Svätý Jur v dotyku s južnou a západnou líniou mestského opevnenia. Výskum má charakter archeologického dohľadu pri stavebných zemných prácach v súbehu so stavbou. Jeho úlohou je dokumentácia historického zvrstvenia, vyhľadávanie historických objektov a sledovanie skladby pôdneho profilu na skúmanej ploche. Na skúmanej ploche sa podarilo zdokumentovať zachovaný historický terén s vysokým podielom stredovekých (14. – 15. stor.) a novovekých (16. – 18. stor.) antropogénnych vrstiev a objektov;

- terénna časť výskumu bola ukončená 20. 07. 2023; výskumná dokumentácia bola dopracovaná v roku 2024.

Kaplnka Zázračnej studne, Marianka, Sväté údolie, archeologický výskum

- objednávateľ: Farský úrad Marianka
- záverečná etapa archeologického výskumu týkajúceho sa interiéru kaplnky s cieľom zistenia možnej prítomnosti staršej kamennej architektúry studne. Prítomnosť staršej architektúry sa uskutočneným rezom nepotvrdila. Zistila sa prítomnosť intencionálnej navážky tvorenej veľkými riečnymi okruhliakmi s piesčitou výplňou. V južnej časti kaplnky prevažovala výrazná vrstva ílovej zeminy súvisiaca s pôvodným podložíom tvoreným ílovými vrstvami svahovej sedimentácie.
- vedúci výskumu: Mgr. B. Resutík
- realizácia: september – november 2023
- r.2024: ukončenie poslednej etapy archeologického výskumu v interiéri kaplnky Zázračnej studne (2. 5. 2024) Výskum nepreukázal existenciu staršej stavby na jej mieste. Nasledovalo vypracovanie konečnej výskumnej dokumentácie z archeologického výskumu.

Zámočnícka 9, Bratislava, meštiansky dom, archeologický výskum

- objednávateľ: súkromný investor
- výskum v suteréne meštianskeho domu v dotyku s mestskými hradbami; výskum sa vykonával v pivničných priestoroch domu so zložitým stavebno-historickým vývojom; výskum prebieha aj v roku 2024.
- vedúci výskumu: Mgr. B. Resutík
- realizácia: november - december 2023
- r.2024: pokračovanie výskumu začatého v minulom roku. Výskum suterénnych priestorov, ktorých budovanie malo postupný charakter s viacerými stavebnými etapami. Ich postupnosť naznačujú nepravidelnosti pôdorysu a rôznorodý charakter stavebnej hmoty jednotlivých murív a klenieb. Hlavný cieľ výskumu sa zameril na zachytenie priebehu hlavného hradobného múru a parkanového múru v mieste v blízkosti Prašnej bašty. Hlavný hradobný múr sa nenašiel, Jeho polohu môže naznačovať výrazný výstupok západného muriva pivnice. Priebeh parkanového muriva môže predstavovať murivo zachytené s priebehom v smere Z-V. Pozoruhodným zistením je výrazná vrstva ílovej a ílovo pieskovej vrstva podložnej zeminy, do ktorej sú zapustené základové murivá. Podľa geologických poznatkov by sa ako podložie mala vystupovať najvyššie dunajská štrková terasa.

Syslovské polia, Bratislava - Rusovce, archeologický výskum

- vedúca výskumu: PhDr. Margaréta Musilová,
- detekcia kovových nálezov: Mgr. Jozef Kováč
- spolupráca: Mgr. et Mgr. Andrej Kapcár, Mgr. et Mgr. Silvia Nováčiková
- výskum sa realizoval v rámci projektu: „Tvorba oddychovej zóny Aktívny odpočinok, v rámci projektu LIFE Steppe on border – zabezpečenie dlhodobej ochrany dropa veľkého a sokola kobcovitého v pohraničí Slovenska a Maďarska“, na parcele KN E 4281 k. ú. Rusovce.
- Geofyzikálny prieskum – Mgr. Michal Felcan, PhD. – ArcheoPros, s. r. o.
- začiatok výskum: 15.12.2023
- terénny výskum : február – apríl 2024,
- ukončenie: 24.8.2024.

Rímska cesta *Via Carnuntina*, Bratislava – Jarovce, archeologický výskum

- vedúca výskumu: PhDr. Margaréta Musilová,
- detekcia kovových nálezov: Mgr. Jozef Kováč
- terénni spolupracovníci: 20.8.2024 - Vlado Mosný-dobrovoľník, Ing. Kozánek, geodet – 19.8.24, 27.8.24 – zamerania
- v spolupráci s PD Dunaj a MČ Jarovce
- začiatok od 19.8. - 3.9. 2024
- archeologický výskum pre vedecké účely

B. V ý s k u m n á d o k u m e n t á c i a

Okrem skúmania v teréne prebieha paralelne aj spracovanie a dokumentácia nálezového materiálu z terénnych výskumov. Keď dostane formu finálnej nálezovej správy, je odovzdávaná spolu s nálezmi do depositných pracovísk, určených Pamiatkovým úradom SR. Odovzdvávanie výskumnej dokumentácie a nálezového materiálu sa uskutočňuje iba pomalým tempom, nakoľko tu sme limitovaní kapacitnými možnosťami štátnych depositárov, ktorých nie je dostatok.

Archeologické nálezisko Vodná veža, Nábr. arm.gen. L.Svobodu č.2, Bratislava

- Objednávateľ: Magistrát Hl. mesta SR Bratislava

- Práce v teréne boli ukončené v 10/2022 a výskumná dokumentácia odovzdaná na PÚ SR na posúdeniu v subkomisii OMK v 09/2023. Vyjadrenie PÚ SR bolo doručené vo 02/2024. V 09–12/24 bola odovzdaná výskumná dokumentácia na KPÚ BA, AÚ SAV Nitra a investorovi.
- 07–08/2024; tlač a príprava exemplárov výskumnej dokumentácie na odovzdanie
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončíčová-Koóšová, PhD.

Eszterházyho palác, Kapitulská 6-8, Bratislava

- Objednávateľ: Raiffeisen Property International GmbH.
- priebežná príprava výskumnej dokumentácie
- 11–12/2024; umývanie hnutelných nálezov
- v teréne sa počas celého roka 2024 nepracovalo. Na jar 2025 sa predpokladá obnovenie stavebných prác.
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončíčová-Koóšová, PhD.

Býv. arcibiskupská lippayovská záhrada, Nám. Slobody 1, Bratislava

- Objednávateľ: Úrad vlády SR
- počas celého roka priebežné práce na výskumnej dokumentácii
- 03–04/2024; umývanie hnutelných archeologických nálezov
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončíčová-Koóšová, PhD.

Kaplnka sv. Jakuba, Nám. nežnej revolúcie, Bratislava

- Objednávateľ: Magistrát Hl. mesta SR Bratislava
- priebežné práce na výskumnej dokumentácii
- 05–06/2024; spracovávanie hnutelných archeologických nálezov
- 05–11/2024; spracovávanie antropologického materiálu na Katedre antropológie PriF UK (11/2024; odovzdaná základná správa z antropologického výskumu)
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončíčová-Koóšová, PhD.

Bratislavský hrad - severná hradná terasa, Zámocká ul., Bratislava

- Objednávateľ: Kancelária NR SR
- prevod hnutelných archeologických nálezov do HM SNM (Mgr. K. Harmadyová PhD., Mgr. J. Kuchárik) v súčinnosti s PÚ SR (Mgr. P. Kmeťová) ;
- vedúci výskumu: Mgr. B. Resutík;
- v rámci prevodu bolo odovzdaných 100 veľkých krabíc keramických nálezov a zhruba 35 veľkých krabíc s drobnými predmetmi z kovu, kosti a skla; predmety predstavujú samostatné nálezy, ktoré bolo potrebné pri preberaní individuálne identifikovať - išlo rádovo o stovky predmetov.
- priebežne, celoročne.

Konzervovanie kovov z archeologických výskumov MÚOP:

- Bratislava-Staré Mesto - kaplnka sv. Jakuba;
- Bratislava-Rusovce – Syslovské polia;
- Bratislava-Jarovce – rímska cesta;
- Svätý Jur, Bratislavská 1.
- zodpovedný archeológ: Mgr. Jozef Kováč.

Práce na konzervovaní boli vykonávané priebežne počas celého roka.

2. Archívno – historický výskum kultúrneho dedičstva

Archívne bádanie je jednou z podstatných zložiek výskumov kultúrneho dedičstva. Realizuje sa pre potreby našich architektonicko-historických výskumov a archeologických výskumov, alebo na žiadosť partnerských organizácií. Často je potrebné realizovať toto bádanie aj pri zdanlivo bežných metodických úkonoch, aby sa vyjasnili historické okolnosti.

Kaplnka sv. Rozálie v Lamači

realizácia komplexného archívneho výskumu pre potreby architektonicko-historického výskumu PhDr. Zuzany Zvarovej – február až október (ing.arch. P. Baxa)

dom U Dobrého pastiera

spolupráca na archívnom výskume bývalého meštianskeho domu realizovanom pre potreby reštaurátorského výskumu – marec až júl (odborná spolupráca s Mgr. art. Luciou Huňady Kubalovou) (ing.arch. P. Baxa)

Stará fara v Lamači

realizácia archívneho výskumu v súvislosti s návrhom na zaradenie objektu do Celomestského zoznamu pamätihodností mesta Bratislavy – september (ing.arch. P. Baxa)

kolónia Zehnhaus

realizácia základného archívneho výskumu v súvislosti s plánovanou obnovou historického oplotenia kolónie na Jelenej ul. – október (ing.arch. P. Baxa)

Kostol milosrdných bratov

v rámci spolupráce s *Hospitálskou rehoľou sv. Jána z Boha* realizácia prvotného archívneho výskumu a vypracovanie príslušného elaborátu „*Krytina na helmici veže bratislavského Kostola navštívenia Panny Márie : Správa z prvotného archívneho výskumu*“ v súvislosti s plánovanou obnovou helmice veže kostola *Navštívenia Panny Márie* – október až november (ing.arch. P. Baxa)

Mária Terézia Litzenmayer

partnerka pátra Karola Scherza – spolupráca s Archívom mesta Bratislavy na archívnom výskume a zverejnení jeho výsledkov na facebookovej stránke Archívu mesta Bratislavy (príspevok *Kňazova nevesta* z 9. decembra 2024) – október až december (odborná spolupráca s Mgr. Tinou Hrivňákovou z Archívu mesta Bratislavy) (ing.arch. P. Baxa)

skrinkové hodiny

vyrobené v dielni nitrianskeho hodinárskeho majstra Jozefa Floriho – realizácia archívneho výskumu – september (informácie z výskumu boli zverejnené na oficiálnej webovej stránke mesta Nitra – <https://nitra.sk/v-synagoge-vystavia-historicke-hodiny-nitrianskeho-hodinara/> – a v ďalších médiách) (ing.arch. P. Baxa)

3. C i n t o r í n y

A. M e t o d i c k é u s m e r ň o v a n i e

Problematika tzv. večných hrobob

Spoločné rokovanie, z iniciatívy Odd. kultúry Magistrátu (P. Koska), spolu s Oddelením správy majetku Magistrátu ohľadom zachovania tzv. večných hrobob, ochrany hrobob významných osobností, náhrobkov významných sochárov, kultúrnych pamiatok a pamätihodností (júl 2024).

Problematika rušenia hrobob

Stretnutie s riaditeľom Marianumu (R. Kováč), zástupcom odd. kultúry Magistrátu (P. Koska) a s pracovníkmi Marianumu ohľadom agendy okolo cintorínob, najmä problém tzv. večných hrobob, hrobob určených na zrušenie, tiež zoznamov významných osobností pochovaných na

cintorínoch a vojnových hrobov - stanovenie postupu pri obnove informačných tabúl a zoznamov (november 2024).

B. A g e n d a

Cintorín Kozia brána – obnova pochovávaní

v roku 2024 sa opakovane, z iniciatívy ECAV, vyvíjali snahy o obnovenie pochovávaní na historickom cintoríne Kozia brána. Zo strany zboru prišlo k predloženiu návrhu na doplnenie cca 200 nových hrobových miest do priestoru cintorína. Okolo tejto snahy bolo počas roka, niekoľko stretnutí (kontrolných dní), zvolaných KPÚ BA, za účasti predstaviteľov ECAV, Marianum, MUOP a ďalších, v priestore cintorína. Boli vyjadrené postoje k tejto iniciatíve, spravidla negatívne, dokladom sú zápisnice zo stretnutí. KPÚ BA formuloval Návrh pravidiel na pridelovanie nových hrobových miest. (J.Hamšíková)

Cintorín Kozia brána - symbolika náhrobkov

fotografovanie zaujímavých náhrobkov a detailov (symbolov) s odbornými pracovníkmi MUOP za účelom vyhotovenia podkladových textov na postery k symbolom na cintorínoch; postery boli prezentované na *Bratislavských mestských dňoch* v prejazde MUOPu (apríl 2024) (J.Hamšíková)

Cintorín Kozia brána - Smartguide

podklady na spracovanie mobilnej aplikácie – *Sprievodca po sochárskych náhrobkoch na cintoríne – Alojz Rigele* (J.Hamšíková)

Vypracovanie turistickej trasy a jej vloženie do systému *Smartguide* (K.Šabíková).

Cintorín Kozia brána - osobnosti

na žiadosť pohrebniectva bol vypracovaný Zoznam významných osobností pochovaných na cintoríne - 34 osobností – zaslaný na Marianum (apríl 2024) (J.Hamšíková)

Cintorín Kozia brána - vyhľadávanie

pomoc pri vyhľadávaní informácií o zomrelých, resp. info o stave náhrobkov na cintoríne pre inštitúcie a pozostalých (staré foto cintorína); pomoc jednotlivcom sa vykonávala priebežne, (J.Hamšíková)

Cintorín Slávičie údolie – opakované návštevy cintorína za účelom zachytiť označené hroby určené na zrušenie; zdokumentovanie hrobov významných osobností, najmä v priestore PARK (tzv. VIP sektor) – následné spracovanie týchto osobností a vyhotovenie evidenčných listov – návrh na zaradenie významných hrobov a náhrobkov do *Celomestského zoznamu pamätihodností* (september – október 2024) (J.Hamšíková)

Martinský cintorín – osobnosti

obhliadky cintorína, fotodokumentácia hrobov významných osobností, následne spracovanie *Zoznamu významných osobností* (cca 90 osobností) a jeho poskytnutie pohrebníctvu Marianum, november 2024 (J.Hamšíková)

Krematórium – osobnosti

obhliadka cintorína a zmapovanie hrobových miest určených na zrušenie; vytipovanie hrobov významných osobností, ktoré nemajú zaplatené hrobové miesta do zoznamu pamätihodností (Bagar, Torma), október 2024 (J.Hamšíková)

4. P r o p a g á c i a **kultúrneho dedičstva**

A. P u b l i k o v a n i e

Šimončičová Koošová, P., 2023: **Archeologický výskum Kostola sv. Mikuláša v Bratislave-Podunajských Biskupiciach**. Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2018, 127–130.

Šimončičová Koošová, P., 2024: **Nálezy skla**. In: Hudák, M. a kol.: *Obnova Kostola Narodenia Panny Márie v Spišskom Štiavniku*. Spišský Štiavnik, 252–283.

Musilová, M.–Šimončičová Koošová, P. (v tlači): **Staršie dejiny Kapitulskej ulice z pohľadu archeológov**. In: *Kapitulská / od minulosti po budúcnosť* (Zborník z konferencie).

Šimončičová Koošová, P., (v tlači): **Archeologický výskum NKP Vodnej veže v Bratislave v roku 2022**. Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2022.

Jubilejný zborník k životnému jubileu Jána Rajtára: Katarína Harmadyová – Juraj Kucharík – Branislav Resutík *Two Roman Bells (tintinnabula) from Bratislava Castle* (v tlači)

Staršie dejiny Kapitulskej ulice z pohľadu archeológov. PhDr. Margaréta Musilová - Mgr. Petra Šimončičová Koošová, PhD, korektúry. V tlači.

Interdisciplinárna exkurzia po archeologických pamiatkach, múzeách, galériách a **lokalitych UNESCO** na strednom Dunaji v Rakúsku, Margaréta Musilová In: *Pamiatky a múzeá 1/24*, 66-67.

Erlebnis Archäologie: **Der 10. Limes Day**, rozhovor s Catherine Camille pre Slovak Spectator v nemeckom jazyku, 14.6.25 (M.Musilová)

Články v InBa:

LIMES DAY: Užite si deň plný zábavy a poznávania rímskej histórie, InBa, jún-júl 2024, s.13. http://www.inba.sk/assets/File.ashx?id_org=600185&id_dokumenty=5570. (M. Musilová, K. Šabíková)

Rímske hry a Danuvinu Alacris: Pripomeňte si históriu Rimanov počas Rímskych hier v Rusovciach a Slávna rímska veslica opäť na Slovensku, InBa, október-november 2024, s.16-17. http://www.inba.sk/assets/File.ashx?id_org=600185&id_dokumenty=5576 (M.Musilová, K. Šabíková)

Spolupráca a príprava podkladov pre **vydanie poštovej známky** a aršíka na tému Keltské nálezy na Bratislavskom hrade s POFIS a Petrom Nosáľom na rok 2025. (M.Musilová)

Podklady v slovenskom a anglickom jazyku pre **panel Danuvina Alacris** v priestoroch Danubiana Art Museum v Čunove. Grafická úprava Robert Kucmann - september. (M.Musilová)

Bratislava má nový medzinárodný filmový festival **Archeofilm**: Margaréta Musilová In: Pamiatky a múzeá, 3/2024, 63-64.

Návštevnícky potenciál významných archeologických nálezísk a možnosti prezentácie rímskej Gerulaty ako jedinej **lokality Svetového dedičstva UNESCO** na území kraja. Margaréta Musilová, Vladimír Turčan. Zborník BSK, v tlači.

Príspevky do **Informátora Slovenskej archeologickej spoločnosti** za rok 2024 o Limes Day, podujatí Danuvina Alacris, Limes konferencii v Batumi, v tlači. (M.Musilová)

Článok (M.Musilová) k jubileu PhDr. Prisky Ratimorskej do **Zborníka Univerzity Konštantína Filozofa** v Nitre: Piroška (PhDr. Priska Ratimorská).

Článok - BAXA, Patrik: Winssugem wam kamaraci Mogi Abiwam Dal Pambu zdrawi Assčasti... : **Odkaz z roku 1845 nájdený v bratislavskej Michalskej veži**, jeho autor a širšie súvislosti. In *Monumentorum Tutela : Ochrana pamiatok 34*. Bratislava : Pamiatkový úrad Slovenskej republiky – Múzeum mesta Bratislavy, s. 41–57 – práce na tvorbe štúdie: január až jún, november (P.Baxa)

Článok v IN BA k archeologickému výskumu NKP Kaplnky sv. Jakuba: 01/2024; dokončenie príspevku o prebiehajúcom archeologickom výskume (L. Čížová), publikované v IN.BA 2-3/2024. (P. Šimončíčová Koošová)

Článok v SME – 20.03.2024; reportáž o archeologickom výskume Kaplnky sv. Jakuba v Bratislave (P. Šimončíčová Koošová)

B. Konferencie

Ultimum Refugium. Príprava konferencie, ktorej organizátorom bude náš ústav v roku 2025. Uskutočnil sa výber tém a komunikácia s internými aj externými autormi príspevkov (P. Šimončíčová Koošová). Bola vytvorená séria podcastov Ultimum Refugium a analýza možností externého financovania konferencie (K. Šabíková).

Archaeologia Historica, Medzinárodná konferencia archeológie stredoveku

- Nitra (SR), 16.–20.09.2024
- aktívna účasť s príspevkom formou posteru:

Šimončíčová Koošová, P. – † Branislav Lesák – Jozef Kováč: Spomienka na Večné mesto – nález pútnického odznaku v Trnave.

- Príspevok bude publikovaný v zborníku Archaeologia historica (2025)

Kelti v dobe rímskej v strednej Európe - medzinárodná konferencia v múzeu v Tatabányi (Maďarsko) aktívna účasť s príspevkom: Juraj Kucharík – Katarína Harmadyová – Branislav Resutík: Brass bar (ingot) from Bratislava oppidum. Konferencia sa uskutočnila 22. 23. februára 2024

Konferencia Archeologie barbarů 2024, Brno.

Účasť na odbornej archeologickej konferencii v dňoch 9. -11. 10. 2024 v Bratislave. Aktívna účasť s príspevkom: Katarína Harmadyová – Juraj Kucharík – Branislav Resutík: Dva rímske zvony (tintinnabula) z Bratislavského hradu.

Dátum: október 2024

(Mgr. B. Resutík)

C. Aktivity cez internet

Sociálne siete sú už dlhodobo hlavným kanálom, ktorým prúdia informácie našej inštitúcie medzi širokú verejnosť. Zaznamenávajú neustály medziročný organický nárast sledovanosti (v roku 2024 to bolo o 12 %) a rastie aj počet nových odberateľov (viac ako 100 nových odberateľov). Videá na You Tube zaznamenali 20 400 zhliadnutí a 83 nových odberateľov. Na sociálne siete sme preto kládli veľký dôraz, aj keď samozrejme komunikujeme aj cez klasickú webstránku organizácie a tlačené médiá..

Facebook

Komunikácia aktivít organizácie prostredníctvom fotografií, videí, grafik a textových posolstiev - oznamy, udalosti, správy, zaujímavosti. Obsah je viac informatívny, posolstvá rozsiahlejšie, aktualizácia v priemere 1x do týždňa.

(K.Šabíková, J.Hamšíková, A.Kapcár)

Rozsiahlejšie analytické príspevky príspevky v sérii „Zaujímavosti o svätcoch“. Podklady odborne spracovala P. Šimončíčová Koóšová, upravila K.Šabíková, fotografie A. Kapcár: sv. Jakub (25.7.); sv. Vavrinec (10.8.); bitka pri Mohácsi (29.8.); sv. Michal (29.9.); sv. Martin (11.11.) a sv. Mikuláš (06.12.)

Instagram

Komunikácia prostredníctvom umelecky ladených fotografií a krátkych videí - detailné zábery pamätihodností a pamiatok Bratislavy s krátkym popisom a prekladom do anglického jazyka (na IG cieľme aj na zahraničných sledovateľov). Tento obsah je na našom Instagrame najviac žiadaný, preto sa grafiky snažíme redukovať na minimum. Aktualizácia v priemere 2x do týždňa.

(K.Šabíková, A.Kapcár)

Youtube

Videa - v roku 2024 sme pripravili 11 nových videí, pričom došlo k medziročnému nárastu sledovanosti o 12 %. Videá mali spolu 20 400 zhliadnutí, 83 nových odberateľov a celková doba ich pozerania dosiahla 1400 hodín.

(A.Kapcár)

WEB-stránka organizácie

V roku 2024 sme okrem štandardných aktivít zahŕňajúcich publikovanie nových prírastkov do celomestského webu pamätihodností, informovali o kľúčových podujatiach organizácie Limes Day, Rímske hry, Danuvina Alacris, Bratislavské mestské dni. Stránka je pri väčšine z podujatí bránou do registračného formulára.

Vážime si spoluprácu na projekte Umenie mesta, chápeme ho ako jednu z priorít oddelenia kultúry HM BA, preto máme na stránke muop.bratislava.sk aktivované prepojenie na portál Umenie mesta, projekt GMB, na ktorom sa podieľajú odborní pracovníci Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave, hneď na homepage, nie na podstránke.

Webové sídlo sa v roku 2024 potýkalo so 4 incidentmi, ktoré boli dôsledkom nedostatku miesta na serveri, čo znemožňovalo nahrávanie multimediálnych súborov väčšieho objemu.

Z dôvodu snahy o zlepšovanie online prístupu verejnosti ku kultúrnemu dedičstvu mesta sme sa rozhodli pre prípravu projektového zámeru samostatného webu pamätihodností, ktorý začneme pripravovať v roku 2025.

Videodokumentácia

Ide o dokumenty pripravené našim kreatívnym tímom (K. Šabíková, A. Kapcár) v spolupráci s našimi odbornými pracovníkmi:

- 6 videí zo Zimného prístavu: NKP objekt, NKP Žeriav, Šturec, pamätihodnosti Kamzík a Meteor, loď Zvolen;
- Kaplnka sv. Jakuba – Archeologický výskum kostnice (4 reportážne videá dokumentujúce postup výskumu);
- Kaplnka sv. Rozálie v Lamači – 5 videí prezentujúcich nové poznatky z výskumov;
- Zaujímavosti o zaniknutej mestskej šibenici na Křížnej ulici;
- Evanjelický cintorín Kozia brána a symboly na náhrobkoch;
- replika starovekej rímskej lode Danuvina Alacris opäť v Bratislave;
- Pamätihodnosti hlavného mesta – Slovenský národný archív, Pavilónová základná škola, Šibenica.

D. Prednášky, rozhovory

Tatabánya, 22.2.2024 - On the Traces of the Celts in Bratislava oppidum cultural route. Prednáška na konferencii: *Korszakok e birodalmak határan*, Tatabánya múzeum, 22.-23.2.2024. (M. Musilová)

Paríž, Francúzsky národný inštitút pre kultúrne dedičstvo (*Istitute National du Patrimoine*), účasť na pozvanie CHARTER – Aliancie európskych kultúrnych zručností (*European Cultural Heritage Skills Alliance*), 17. - 20.3.2024. (M. Musilová)

Archeofilm Festival Florencia + zahraničná premiéra talianskej verzie filmu *Veduta Bratislavy vo Florencii*, 5. – 8. 3. 2024. Premiéra filmu bola 7.3.2024 v kine *La Compania* na *Via Cavour*, Florencia (M. Musilová)

Bratislavské mestské dni – 20.4.2024. Claude Baláž – prezentácia knihy *Topografia Bratislavy* a videá, mobilná aplikácia *Po stopách Keltov*. (M. Musilová)

Žilina, Budatínsky zámok, Zjazd Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV, členka revíznej komisie – príspevok, 25. -26.4.2024. (M. Musilová)

Žilina – Medzinárodná konferencia **Keltové**, účasť s posterom *On the Footsteps of the Celts* in Bratislava, 14.-17.5.2024. (M. Musilová)

SNG – Noc múzeí a galérií: predhovor k víťaznému filmu z Archeofilm festivalu 2023 *Cyriakova prísaha* - <https://sng.sk/sk/sng-bratislava/podujatia/noc-muzei-a-galerii-2024>, 18.5.2024. (M. Musilová)

Prednáška a sprevádzanie na BA hrade po výstave Kelti z Bratislavy a rímskych stavbách pre 45 reštaurátorov z medzinárodnej organizácie pre konzervátorov a reštaurátorov E.C.C.O. Účastníci boli zo všetkých členských krajín EÚ - 19. 5. 2024. (M. Musilová)

Prednáška *Bratislavský hrad výskum, prezentácia a interpretácia nálezov keltsko-rímskych stavieb*, prednáška pre členov OZ Bratislavské rožky - 22.5.2024. Pisztoriho palác, Štefánikova 25. (M. Musilová)

Prednášky o plastike sv. Michaela Archanjela na vrchole Michalskej veže; Slovenská technická univerzita v Bratislave – Univerzita tretieho veku — február, máj (P.Baxa)

BATUMI. Gruzínsko. XXVI. Medzinárodná konferencia **Limes kongres**. 8.- 14.9.2024. Prednáška o Gerulate a predstavenie videohry Heritage Quest AR z prostredia Gerulaty spolu s Belindou Rašnerovou z Impact Games – 11.9.2024. (M. Musilová)

Konferencia BSK: Nové využitie a rozvoj kultúrnych pamiatok v Bratislavskom kraji. 15. ročník konferencie organizovanej pri príležitosti Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2024. Spolupráca na príprave programu a **prednáška** - Musilová-Turčan: Návštevnícky potenciál významných archeologických nálezísk a možnosti prezentácie rímskej Gerulaty ako jedinej lokality Svetového dedičstva UNESCO na území kraja. Prezentácia prof. Dreyera a exkurzia k lodi Danuvina Alacris v Danubiane. (M. Musilová)

Rímske dni v Rusovciach-Gerulate, príprava programu, prednášok odborníkov pod gesciou M. Musilovej. Prednáška M. Musilovej: *Oživené rímske kultúrne dedičstvo na Dunaji* – 12.10.2024. BKIS, MMB, MÚOP.

Prednáška pre Katedru architektúry a dizajnu STU – Branislav Resutík: *Nález kelto- rímskej stavby II na Bratislavskom hrade*. Uskutočnila sa 25. 10. 2024

Prednáška A. Šefčákovej v AM SNM *Antropologické nálezy v neskorolaténskom prostredí Bratislavského oppida* v rámci cyklu *Archeologická kaviareň*. Aktívne vystúpenie v diskusii po prednáške (B. Resutík).

Slovenský rozhlas - Rozhovory o pamiatkach a pamätihodnostiach Bratislavy s redaktorkou rozhlasu Hanou Michalčíkovou, – pre Rádio Regina – „*Uličky Bratislavy*“ v sobotňajšej Panoráme – počas roka tri natáčania o Štefánikovej ulici, súbore domov UNITAS a o Novej Dobe. (J.Hamšíková)

Prednášky M.Musilovej na Katedre architektúry *Univerzita tretieho veku* – r.2024:

27.9.2024 – Architektúra versus archeológia

11.10.2024 – BA hrad – výskum, keltsko rímske stavba I

6.12.2024 – Exkurzia Po stopách Keltov po BA oppide- digitálny chodník.

Prednáška *Architektúra versus archeológia* - 20.11.2024, STÚ – FAD, Katedra architektúry, študenti 4. ročníka, (M.Musilová)

Prednáška *Zimná jazdiareň Bratislavského hradu* - 16.12.2024. Akadémia SNM-Historického múzea (M.Musilová)

Krátke reportáže z archeologického výskumu Kaplnky sv. Jakuba v Bratislave – Starom Meste pre sociálne médiá a youtube MÚOPu (6.2.2024; 21.2.2024; 21.3.2024) (P. Šimončíčová Koošová)

Príspevky na Facebook MÚOPu – podklady k sviatkom a udalostiam: sv. Jakub (25.7.); sv. Vavrinec (10.8.); bitka pri Mohácsi (29.8.); sv. Michal (29.9.); sv. Martin (11.11.) a sv. Mikuláš (06.12.) (P. Šimončíčová Koošová)

Komentovaná prehliadka prezentácie stavby Rímska staba II na Severnej terase Bratislavského hradu. Sprevádzal B. Resutík- 10. 10. 2024.

Komentované prehliadky *NKP Kaplnky sv. Jakuba* pre objednané skupiny

- počas archeologického výskumu študenti z Fakulte architektúry STU, Ústavu dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok (Doc. P. Pauliny; 19.2.2024), záujemci z Projektového oddelenia Magistrátu (01.02.2024, 16.04.2024)
- pre základnú školu v rámci výuky dejepisu (12.11.2024)

- P. Šimončíčová Koošová

Redakčná rada Zborníka MMB Bratislava

- Zasadanie redakčnej rady dňa 18.10.2024 (B. Resutík)

Nahrávanie dokumentu o prvom panovníkovi na českom území kráľovi Marobudovi pre **Českú televíziu** - 6.5.2024, s českým režisérom Jiřím Potužníkom na Bratislavskom hrade o rímskych stavbách. (M.Musilová)

Nahrávanie pre RTVS – **Rádio Regina** o Limes Day, 8.6.2024. (M.Musilová)

Kaplnka sv. Rozálie v Lamači – na základe rozhovoru s redaktorkou periodika *In.ba* Mgr. Luciou Čížovou vznikol článok [ČÍŽOVÁ, Lucia:] *Kaplnka sv. Rozálie v Lamači má doplnený vzácny oltár*. In *In.ba : Informácie o Bratislave*, 2024, č. 10–11, s. 9 – september (P.Baxa)

Skrinkové hodiny vyrobené v dielni nitrianskeho hodinárskeho majstra Jozefa Floriho – informácie z archívneho výskumu boli zverejnené na oficiálnej webovej stránke mesta Nitra – <https://nitra.sk/v-synagoge-vystavia-historicke-hodiny-nitrianskeho-hodinara/> – a v ďalších médiách – september až október 2024 (P.Baxa)

Britishpedia

- písomné podklady pre slovník CV a nahrávanie 24.6.2024
- natáčanie <https://www.youtube.com/watch?v=x1Hk9XNRCI8> (M.Musilová)

Dokrútky pre dokumentárny film **Veduta Bratislavy vo Florencii** -14.-15.7.24 (M.Musilová)

Spolupráca na dokumentárnom filme s Japonským režisérom o **oknách na Starej radnici** : <https://we.tl/t-g0I1esl3Nx>. Tlmočníčka Kinga Váľent. Z akcie je zachované dokumentárne video. (M.Musilová)

Rozhovor pre rádio Devín pri príležitosti odovzdávania výročných cien časopisu Pamiatky a múzeá na tlačovke 2.10.25. (M.Musilová)

Nahrávanie **dokumentárneho videa** z archeologického výskumu v Jarovciach (rímska cesta Via Carnuntina) pre propagačné účely MÚOP s K. Šabíkovou a A. Kapcárom august 2024.

(M.Musilová)

Aegyptos Tell al Rethábi prednáška egyptológa J. Hudeca vo Faustovej sále MMB s diskusiou, január 2024

(Mgr. B. Resutík)

E. P o d u j a t i a

Danuvina Alacris – Devín. Príprava príchodu lode dňa 13.10.2024. Kultúrny program, propagácia podujatia, príprava programu, materiálov, dizajnu podujatia, výber fotografií a príprava textov na infopanely, príprava tlačovej správy, článku pre InBA, príspevkov na sociálne siete, prihlasovacieho formuláru, správa rezervačného systému, séria rokovaní s nemeckými partnermi, Slovenskou poštou, STM Múzeum dopravy, Danubiana, MMB, BTB a BKIS. Foto a videodokumentácia plavby k Danubiane. Kontakt pre verejnosť - mailová a telefonická komunikácia so záujemcami o podujatie (M.Musilová, K. Šabíková). Spolupráca s FAU Univerzita v Erlangen, UNESCO SK, Donau Universität Krems. Propagačné aktivity boli zabezpečované predovšetkým interne s vlastným dizajnom podujatia (A. Kapcár, K. Šabíková).

Limes Day - X. ročník medzinárodného podujatia v rámci Európskych dní archeológie, dňa 15.6.2024. Archeobus, Cyklolimes, Splav po Dunaji, pečiatka a tematický korešpondenčný lístok, tričko. Spolupráca s MMB, BTB, SAS pri SAV, AÚ SAV, Archeologický park Carnuntum, OZ Bratislavské rožky, Vodácky klub, InBa, Slovak Spectator, Slovenská pošta, Klub filatelistov a filokartistov Devínska Nová Ves, Flora Tour CK. Newsletter UNESCO máj-jún (M. Musilová)

Organizácia a propagácia podujatia. Príprava a správa rezervačného systému, koordinácia zúčastnených jednotlivcov a skupín, zasielanie inštrukcii a bezpečnostných pokynov.

Koordinácia v deň realizácie podujatia, video a fotodokumentácia (K.Šabíková)

Pripravená kompletná vizuálna identita od plagátov, príspevkov, až po vstupenky (A.Kapcár, K. Šabíková). Dve verzie pečiatky - jedna na tričká a jedna pre Slovenskú poštu na reálnu pečiatku (+ ohľadne návrhov pečiatky sme spolupracovali so Slovenskou poštou).

Slávnostná premiéra filmu *Possonia Bratislava* pre komunitu Slovákov žijúcich v zahraničí účasť vybraných odborných pracovníkov na podujatí dňa 4. 7. 2024.

Rímske hry - organizácia podujatia a komunikácia (M.Musilová); propagácia podujatia - rokovania na BKIS, príprava programu a časového harmonogramu diania na MUOP pódiu, dramaturgia MUOP pódia, pozvanie a koordinácia hostí (prednášajúcich a predávajúcich), zapožičanie WR z STU, hiring brigádnikov, príprava infopanelov za MÚOP, príprava premietaných videí, spolupráca na príprave tlačovej správy, článku pre InBA, rozhovor pre TA3, príspevky na sociálne siete, koordinácia MÚOP pódia v deň realizácie podujatia (K.Šabíková)

Bratislavské mestské dni 2024

1. Kaplnka sv. Rozálie v Lamači – prezentácia výsledkov architektonicko-historického výskumu (Z. Zvarová) a archívneho bádania (P. Baxa) pre širokú verejnosť, priamo v objekte kaplnky;

2. Uršulínska 9 – realizácia výstavy symbolov z cintorína na Kozej bráne v podjazde a na samostatných paneloch (J. Hamšíková a A. Kapcár).

Organizácia a propagácia podujatia s BKIS, BTB, MČ Lamač. Dramaturgia podujatia na Uršulínskej 9, spolupráca na príprave výstavy *Tajomstvá symbolov*, správa rezervačného systému pre Lamač, príprava videí o kaplnke, technické a materiálové zabezpečenie podujatia, spolupráca na príprave/návrhoch hier a súťaží, kontakt pre verejnosť - mailová a telefonická komunikácia so záujemcami o podujatie (K.Šabíková)

Kino Mladosť, Prezentácia filmu **Veduta Bratislavy vo Florencii** pre Slovenský historický ústav v Ríme, 4. 7. 2024. (M.Musilová, K. Šabíková)

Bratislavské korunovačné slávnosti, prezentácia filmu *Veduta Bratislavy vo Florencii* v kine Mladosť -17.8.2024. Koordinácia stakeholderov podujatia - BTB, BKIS, I. Kvetánová, kino Mladosť, príspevky na sociálne siete, príprava prihlasovacieho formuláru, správa rezervačného systému, koordinácia podujatia na mieste (K.Šabíková, M.Musilová)

F. Iné odborné aktivity

Lodná dielňa – Zimný prístav – písomná komunikácia s Múzeom dopravy v Košiciach aj s Dopravným múzeom v Bratislave ohľadom odkúpenia budovy Lodnej dielne, ktorá je NKP a jej stav je havarijný. Na požiadanie Múzea dopravy zaslanie evidenčných listov pamätihodností, ktoré sa týkajú areálu prístavu a lodnej dopravy riaditeľovi Dopravného múzea dr. Ľ. Kačírskovi. (3/24) (J.Hamšíková)

Valné zhromaždenie ICOM Slovensko účasť na voľbe vedenie sekcie ICOM Slovensko 18. 6. 2024

Exkurzia a návšteva partnerského rakúskeho pamiatkového úradu **Bundesdenkmalamt** 22. 4. 2024 – účasť odborných pracovníkov na exkurzii.

Ručná sklárska výroba - spolupráca (M. Musilová) na návrhu na zápis do reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, Predkladateľ: Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV – január – máj 2024; výjazd do Kokavy nad Rimavicou, zbieranie dokumentačného materiálu. Aktívna účasť na zápise, príprave nominácie, ktorá bola schválená MKSR 16.12.2024. (M. Musilová)

Prezentácia knihy *Človek v čase a priestore. Homo sapiens sapiens*, v budove SNM – Prírodovedné múzeum, autorky a bývalej pracovníčky MSPSOP RNDr. Aleny Šefčákovej, PhD., 15.2.2024 (M. Musilová)

Odobovanie cien Alžbety Güntherovej-Mayerovej v Nitre, Pamiatkový úrad SR, 13-23.4.2024. účasť na ocenení bývalého pracovníka našej organizácie - PhDr. Petra Baxu. (M. Musilová)

Digitálne technológie ako pomocníci v učení - Medzinárodná online konferencia *Objavujme* – 6.6.2024, <https://www.gamifactory.eu/>, <https://www.youtube.com/watch?v=9A3iufPRS0o> . Prezentácia mobilnej hry Heritage Quest. Hra bola odprezentovaná aj v UNESCO v Paríži:

https://mail.google.com/mail/u/0/#search/unesco/FMfcgzQXJQKRNVCfQdhlkZdtvHMBcL_CM?projector=1&messagePartId=0.1

(M. Musilová)

Mestská šibenica – vytvorenie propagačného videa na zaniknutú mestskú šibenicu v spolupráci s Archívom mesta Bratislavy (J. Kúkel), júl 2024 (P. Baxa, K. Šabíková, A. Kapcár)

Antické okna zo Stupavy - prezentácia knihy Vladimíra Turčana o najstarších oknách na Slovensku, výstava v SNM-Archeologické múzeum, 7.6.2024. (M.Musilová)

Odborný seminár SK UNESCO a OZ Modrý štít „Ochrana kultúrneho dedičstva v krízových situáciách rozlišujúcim znakom Modrého štítu“, MZVEZ SR, 14.6.2024.

<https://modrystit.sk/aktuality/>, Newsletter UNESCO:

https://mail.google.com/mail/u/0/#search/unesco/FMfcgzQXJQKRNVCfQdhlkZdtvHMBcL_CM?projector=1&messagePartId=0.1

Valné zhromaždenie **Slovenského komitétu ICOM**, Bratislavský hrad, 18.6.2024, zvolenie predsedníčky SK ICOM (M.Musilová)

Iža-záverečná komisia archeologického výskumu Trnavskej univerzity, 7.8. 2024 (M.Musilová)

Komárno Stará pevnosť, vernisáž výstavy archeologičky jubilatky Pirošky Ratimorskej pri príležitosti je 80. narodenín, 8.8.2024. (M.Musilová)

SNM-Archeologické múzeum, prednáška RNDr. A. Šefčákovej **Kelti z Bratislavy**, 25.9.2024. (M.Musilová)

Archeologická komisia zvolaná Mgr. Erikom Hrnčiarikom, PhD, z Trnavskej univerzity na výskum v Rusovciach – kaštieli, 30.9.24. (M.Musilová)

Recenzia pre SHÚR, článok Juraj Kucharík - Categories of Roman Imports in the Bratislava Oppidum, 30.5. 2024. (M.Musilová)

Posudok, recenzia - 11.7.24 pre komisiu VEGA č. 10 grant č. No. 1/0191/25 - Settlement, house and household among the Celts and Germans. (M.Musilová)

Posudok na príspevok Karola Pietu: Buntmetallverarbeitung in den Völkerwanderungszeitlichen Siedlungen in der Südwest-und Mittelslowakei, pre Študijné zvesti AÚ SAV Nitra, 28.8.2024 (M.Musilová)

Recenzia na príspevok Two fourth-century Roman seals from Slovakia, pre Zborník k 70. Jána Rajtára Rajtárius, TRUNI, 14.7.2024 (M.Musilová)

Výročia v roku 2025 súvisiace s Bratislavou – prieskum literatúry a tvorba zoznamu významných výročí mesta Bratislavy (P.Baxa)

F. Digitalizácia fondov organizácie a služby

Systematická digitalizácia fondov

Počas celého roka sa priebežne uskutočňovala digitalizácia dokumentačných fondov organizácie. Aktuálne je digitalizovaný fond technickej dokumentácie – veľkoplošné výkresy.

(A. Kapcár)

Digitalizácia účelová

Pre potreby žiadateľov z titulu projekčnej alebo výskumnej činnosti sa realizuje skenovanie veľkoplošných výkresov zo zameraní objektov a staršej projektovej dokumentácie.

(A. Kapcár)

Skenovanie pre žiadateľov

Pre potreby Magistrátu, študentov STU, individuálnych bádateľov a žiadateľov z organizácií sa priebežne podľa potreby realizuje skenovanie dokumentov podľa ich požiadaviek. Toto skenovanie je spoplatnené (s výnimkou zriaďovateľa) podľa interného cenníka ústavu. Najčastejšie spolupracujeme s organizáciami: KPÚ BA, MIB, MMB, Fakulta architektúry STU, Filozofická fakulta UK a VŠVU. Skeny dokumentov získané týmto spôsobom sa priradujú k digitalizovaným fondom organizácie.

(S. Nováčiková)

5. U s m e r ň o v a n i e o b n o v y

kultúrneho dedičstva

Pálffyho palác

Metodický dohľad pri reštaurovaní barokovej nástennej výzdoby a výmalby v salla terrene záhradného krídla pálfyovského paláca na Zámockej ul. v Bratislave.

(I.Štassel)

Notre Dame

Metodické usmerňovanie opráv a rekonštrukcie jednotlivých priestorov (suterény, nádvorie) a prvkov (okenné a dverné výplne) kláštora a školy kanonísk rehole Notre Dame z polovice 18.storočia. Obhliadky a komunikácia s pamiatkovým orgánom pri schvaľovaní úprav.

(I.Štassel)

Kostol Milosrdných bratov

Spolupráca s investorom a dodávateľom pri príprave a spracovávaní žiadosti o grant MK SR na obnovu helmice veže kostola Milosrdných bratov na Nám. SNP č.9 v Bratislave.

(I.Štassel)

Design Factory

Metodické usmerňovanie pripravovanej obnovy býv. zámočnickej dielne rafinérie Apollo na Bottovej ul. v Bratislave. Príprava podkladov pre komunikáciu s pamiatkovým orgánom.

(I.Štassel)

Medená 21

Metodické usmerňovanie úpravy parteru pamätihodnosti hlavného mesta pre účely kaviarne.

(I.Štassel)

Jelenia – oplotenie

Metodické usmerňovanie obnovy oplotenia býv. kolónie Zehnhaus na Jelenej ul. v Bratislave v rámci spracovania materiálu Návrh pamiatkovej obnovy historického oplotenia.

(Z.Zvarová, P.Baxa, A.Kapcár, I.Štassel)

II.

PAMÄTIHODNOSTI

MESTA BRATISLAVY

Zo znenia § 14 zákona o ochrane pamiatkového fondu vyplýva pre Bratislavu možnosť viesť si zoznam pamätihodností na území mesta. Na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva z roku 2011 zastupuje náš ústav pri tejto odbornej činnosti hlavné mesto a vystupuje ako gestor pri vedení evidencie pamätihodností. Okrem vedenia evidencie sem spadá aj každoročné aktualizovanie evidencie, ako aj poradenstvo pre samosprávy a stavebné úrady pri zásahoch do nehnuteľných pamätihodností. Pri Celomestskom zozname pamätihodností Bratislavy fungujeme ako hlavný garant a pri lokálnych zoznamoch mestských častí sme v úlohe metodického poradcu.

1. Celomestský zoznam pamätihodností Bratislavy

A. Usmernenie

Továrň na patróny – Patrónka

obhliadka areálu bývalej *továrne na patróny* spolu so zástupcami BSK, ktorí majú záujem o komplexnú úpravu areálu pre potreby BSK; obhliadka a fotodokumentácia objektov určených na asanáciu; následne stanovisko MÚOP určené ako podklad pre vyjadrenie Útvary hl. architekta magistrátu Hl. mesta. (1/24) (J. Hamšíková)

Ludwigov palác

konzultácia s projektantmi a so zástupcami Ústavu pamäti národa z dôvodu prípravy projektu obnovy. Upresnenie pokynov z roku 2023 v zmysle nového funkčného využitia historického pavilónu, riešenia detailov fasád pavilónu a riešenia príľahlej terasy. (I.Štassel)

Pamätné plavidlá

obhliadka celého areálu ružinovského Zimného prístavu so zameraním sa na stav jednotlivých historických plavidiel (Raketa, Propeler) a technických zariadení s pracovníkom prístavu Ing.

J. Mandlom; vytvorenie fotodokumentácie a audionahrávky rozhovoru so znalcom prístavu
p. Mandlom (J. Hamšíková; K.Šabíková, A.Kapcár).

Vajnorská 122

Odborné stanovisko k zámeru zateplenia bývalého objektu *Západoslovenskej energetiky* (dnes obytný dom) v Novom Meste, ktorý je pamätihodnosťou hl. mesta, nakoľko autorom projektu je Dušan S. Jurkovič. Podporné stanovisko pre obyvateľov, ktorí so zateplením nesúhlasia.
(10/24) (J. Hamšíková)

Mýtna 31

Metodické usmerňovanie prístupu k obnove a funkčnému využitiu malého industriálneho objektu v majetku hlavného mesta. Vymedzenie možných spôsobov obnovy a typov možných funkcií v budúcnosti.
(I.Štassel)

Železničné mosty

Metodické usmerňovanie projekčnej kancelárie pracujúcej pre ŽSR vo veci prístupu k obnove železničných mostov na trati Devínska Nová Ves – Marchegg, resp. Bratislava – Nové Zámky. Detailné upresnenie chránených konštrukcií mostov a pokyny k ich úprave.
(Z.Zvarová, I.Štassel)

B. A k t u a l i z á c i a

Návrhy na zaradenie **nových pamätihodností do Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy** za rok 2024:

- spracovanie 33 nových cintorínskych položiek do zoznamu (J. Hamšíková);
- spracovanie 2 nových položiek do zoznamu (ing.arch.. P. Baxa);
- spracovanie 2 nové položky do zoznamu (PhDr. I. Štassel);
- štúdium a príprava archívnych podkladov k návrhom v AMB (Mgr. P. Baxa);
- príprava materiálu na schválenie sa uskutočnila v septembri až novembri 2024;
- vloženie aktualizácie na web-stránku organizácie – december 2024 (Mgr. K. Šabíková).
- grafická úprava evidenčných listov objektov navrhnutých na zaradenie do Celomestského zoznamu pamätihodností mesta Bratislavy – október 2024 (ing.arch.. P. Baxa)

2. Lokálne zoznamy pamätihodností mestských častí

Spadá sem poradenstvo pre samosprávy a miestne stavebné úrady pri zásahoch do nehnuteľných pamätihodností. Tu fungujeme v úlohe metodického poradcu pri lokálnych zoznamoch mestských častí.

Nové Mesto – spolupráca s mestskou časťou pri spracovávaní agendy pamätihodností mestskej časti, revízia rozsiahlych zoznamov, ktoré v rôznych exemplároch boli v minulosti odobrené zastupiteľstvom, vypracovanie evidenčných listov ako podkladov pre MČ.

(PhDr. J. Hamšíková)

Ružinov – Ružová dolina 29 – budova ZŠ – obhliadka budovy spolu s pracovníkom GMB P. Kršákom, za účelom zdokumentovať potenciálne umelecké diela v objekte.(2/24)

(PhDr. J. Hamšíková)

Dúbravka – zisťovanie situácie ohľadom hrobov bratov **Moyšovcov**, ktorí sú pochovaní na cintoríne v Dúbravke.

(PhDr. J. Hamšíková)

Rača – písomná komunikácia s MČ ohľadom opravy **pamätných tabulí** na ul. Kadnárova, Cyprichova a Hubeného. (1/24)

(PhDr. J. Hamšíková)

Vrakuňa – písomná komunikácia s pracovníkom MČ ohľadom opravy informačnej tabule na Pomníku padlým vo Vrakuni,

(PhDr. J. Hamšíková)

Karlova Ves – Molecova ul. – podklady pre Marianum k obnove pamätnej tabule umiestnenej na budove Domu kultúry (10/24)

(PhDr. J. Hamšíková)

V roku 2024 sa uskutočnila **príprava databázy** pamätihodností hlavného mesta z dôvodu prípravy online-katalógu v roku 2025.

(Mgr. K. Šabíková)

III.

PAMIATKOVÝ FOND

VO VLASTNÍCTVE HLAVNÉHO MESTA

Naša organizácia sa ako výskumné a metodické pracovisko mesta zapája do procesu údržby a obnovy objektov so štatútom národných kultúrnych pamiatok, ktoré sú vo vlastníctve hlavného mesta. Jedná sa o vykonávanie pamiatkových výskumov a pamiatkových inventarizácií na týchto objektoch, ktoré slúžia ako podklad pre ďalšiu projektovú prípravu obnovy. S tým úzko súvisí aj otázka metodického usmerňovania údržby a procesov obnovy, kde úzko spolupracujeme s pamiatkovým orgánom (Pamiatkový úrad SR; Krajský pamiatkový úrad Bratislava) a pomáhame pri urýchl'ovaní a schvaľovaní zákonných postupov. Vzhľadom na to, že sme financovaní z rozpočtu samosprávy, výskumnú aj metodickú činnosť pre mesto realizujeme bezodplatne.

1. Architektonicko – historické výskumy

pamiatkového fondu mesta

Vodná veža na Vydrici

vypracovanie elaborátu *Vodná veža v Bratislave : Vyhodnotenie sond* a aktualizácia Návrhu pamiatkovej obnovy 2024 – január až február 2024; komunikácia s investorom a pamiatkovým orgánom

(I. Štassel, P. Baxa a A. Kapcár)

Lekáreň u Salvatora

Usmerňovanie obnovy interiéru lekárne počas fungovania lekárne. Dodatočné zariadenie (výklady) a zabezpečenie riadneho fungovania zádveria a hodín. Komunikácia s Krajským pamiatkovým úradom, aj s dodávateľom reštaurátorských prác (opravy v záručnej lehote).

(I. Štassel, P. Baxa)

Mestské divadlo P.O. Hviezdoslava

Usmerňovanie obnovy interiéru budovy počas dielčích zásahov a umelecko-remeselných prác, vrátane komunikácie s Krajským pamiatkovým úradom a dodávateľom stavby.

(PhDr. Z. Zvarová)

Michalská veža

Spolupráca s Múzeom mesta Bratislavy na príprave expozície vo veži. Komunikácia s Krajským pamiatkovým úradom a správcom objektu. (P. Baxa)

Panenská 11

Usmerňovanie reštaurátorských prác v rámci ukončenia obnovy Georgievichovho paláca v rozsahu reštaurovaných a umelecko-remeselných prvkov. Komunikácia s Krajským pamiatkovým úradom a dodávateľom výskumných prác

(PhDr. I. Štassel)

2. Archeologické výskumy pamiatkového fondu mesta

Kaplnka sv. Jakuba, Nám. nežnej revolúcie, Bratislava, archeologický výskum

- Objednávateľ: Magistrát Hl. mesta SR Bratislava
- Archeologický výskum NKP v súvislosti s úpravou kaplnky na Nám. nežnej revolúcie – nová forma prezentácie. Ukončená 1. etapa archeologického výskumu; doskúmaný románsky karner do formy, ktorá má byť v budúcnosti súčasťou prezentácie pamiatky.
- vedúca výskumu: Mgr. Petra Šimončičová-Koóšová, PhD.
- odborná spolupráca: Mgr. Jozef Kováč – doskúmanie interiéru kostnice
- 05/2023–11/2023 (prípravné práce a konzultácie so Sekciou výstavby, Oddelením pozemných stavieb a verejných priestorov Magistrátu, Katedrou antropológie PriF UK)
- 06.11.2023-13.12.2023 (archeologický výskum, 1. etapa; bude pokračovať aj v 1. polroku 2024)
- 15.01.–02.05.2024; archeologický výskum - 1. etapa, realizácia v teréne
- 05/24–12/24; konzultácie ohľadom budúcej prezentácie pamiatky (Projektové oddelenie Magistrátu; meranie mikroklimatických podmienok od 07–08/2024 – Doc. E. Pauditšová, Ing. J. Červenák; statik a projektant)

Syslovské polia, Bratislava - Rusovce, archeologický výskum

- vedúca výskumu: PhDr. Margaréta Musilová,
- detekcia kovových nálezov: Mgr. Jozef Kováč
- spolupráca: Mgr. et Mgr. Andrej Kapcár, Mgr. et Mgr. Silvia Nováčiková

- výskum sa realizoval v rámci projektu: „Tvorba oddychovej zóny Aktívny odpočinok, v rámci projektu LIFE Steppe on border – zabezpečenie dlhodobej ochrany dropa veľkého a sokola kobcovitého v pohraničí Slovenska a Maďarska“, na parcele KN E 4281 k. ú. Rusovce.
- Geofyzikálny prieskum – Mgr. Michal Felcan, PhD. – ArcheoPros, s. r. o.
- začiatok výskum: 15.12.2023
- terénny výskum : február – apríl 2024,
- ukončenie: 24.8.2024.

3. Archívno – historické výskumy pamiatkového fondu mesta

Kaplnka sv. Rozálie v Lamači

realizácia komplexného archívneho výskumu pre potreby architektonicko-historického výskumu PhDr. Zuzany Zvarovej – február až október (ing.arch. P. Baxa)

dom U Dobrého pastiera

spolupráca na archívnom výskume bývalého meštianskeho domu realizovanom pre potreby reštaurátorského výskumu – marec až júl (odborná spolupráca s Mgr. art. Luciou Huňady Kubalovou) (ing.arch. P. Baxa)

Mestská šibenica – vytvorenie propagačného videa na zaniknutú mestskú šibenicu v spolupráci s J. Kúkelom z Archívu mesta Bratislavy, júl 2024

(P. Baxa, K. Šabíková, A. Kapcár)

Oltár kaplnky sv. Rozálie v Lamači

spolupráca pri tvorbe replík plastík Ducha Svätého a koruny – august až september (spolupráca so správcom miestnej farnosti, investorom, reštaurátorom a Krajským pamiatkovým úradom Bratislava) (ing.arch. P. Baxa)

4. D a t a b á z a

pamiatkového fondu mesta

Katalóg.

V rámci prípravy na terénny prieskum pamiatkového fondu vo vlastníctve mesta bola skompletizovaná databáza z rôznych zdrojov a následne bol pripravený katalóg NKP s vyznačením doterajších aktivít do konca roka 2024.

(K.Šabíková, A.Kapcár, S. Nováčiková a kolektív odborných pracovníkov)

5. U s m e r ň o v a n i e n a r á b a n i a

s pamiatkovým fondom mesta

Primaciálny palác

Metodické usmerňovanie drobných zásahov do priestorov paláca. Konzultácie k debarierizácii všetkých priestorov paláca. Formulovanie zámerov obnovy k úpravám prvkov, priestorov a nádvorí. Komunikácia s pamiatkovým orgánom, rokovania a obhliadky dotknutých priestorov.

(I.Štassel)

Pionierska stanica *Mičurin*

Metodické poradenstvo pre majiteľa (hlavné mesto) v rámci plánovania nového funkčného využitia objektu na Búdkovej ceste s okolitým areálom. Konzultácie pre BKIS v rámci možností využívania areálu pre kultúrne akcie mesta.

(I.Štassel)

Kúpele *Grossling*

Intenzívna komunikácia s dodávateľom reštaurátorských prác pri formulovaní metodiky zásahov do umelecko-remeselnej výbavy interiérov a exteriérov kúpeľného komplexu na Medenej ul., Kúpeľnej ul. a Vajanského nábreží č.11. Návrh riešenia chýbajúcich doplnkov architektonickej a umelecko-remeselnej výbavy fasád a striech historických objektov.

(I.Štassel, P.Baxa, A.Kapcár)

Uršulínska 9

Komunikácia s posudzovateľmi auditu debarierizačných zásahov v budove (CEDA). Metodické usmerňovanie navrhovaných debarierizačných zásahov medzi oddelením debarierizačných úprav Magistrátu a pamiatkovým orgánom. Vypracovanie a podanie žiadosti o finančný príspevok na projekt debarierizácie zadného schodiska, zabezpečujúceho prístup k *Sále pod klenbou* v zadnej časti budovy. (I.Štassel, K. Šabíková)

Vodná veža

Formulovanie princípov pamiatkovej obnovy archeologického náleziska na Nábřeží arm.gen. L. Svobodu 2 v Bratislave. Dohľad pri sondážnych prácach na omietkach murív a metodické usmerňovanie prieskumných prác. Komunikácia s investorom výstavby okolitej štvrte (Lucron) a s pamiatkovým orgánom. Konzultácie pre projekčnú kanceláriu navrhujúcu úpravu okolia Vodnej veže (Superateliér) v rámci výstavby Vydrice.

Vypracovanie elaborátu o sondážnych prácach v areáli NKP pre formuáciu návrhu pamiatkovej obnovy (I.Štassel, P.Baxa) a jeho poskytnutie Krajskému pamiatkovému úradu Bratislava na základe podkladov oddelenia dokumentácie MÚOP (A. Kapcár, S. Nováčiková).

Lekáreň Salvator

Pamiatkový dohľad vlastníka vo forme usmerňovania zariadenia lekárne modernými doplnkami, resp. narábania s historickými artefaktmi (výklady, zádverie). Zabezpečenie chodu historických hodín v oficíne a opravy leptaných skiel zádveria. (I.Štassel, P.Baxa)

Georgievičov palác

Pamiatkový dohľad vlastníka pri reštaurátorských prácach (kamenné prvky, kovové prvky, omietková výzdoba a výmalba) na hudobnej škole na Panenskej ul. č. 11 v Bratislave. Spolupráca s reštaurátormi a komunikácia s pamiatkovým orgánom. (I.Štassel)

Michalský most

Pamiatkový dohľad vlastníka pri návrhu schodiska a výťahu, vedúceho z mosta do býv. mestskej priekopy (t.č. čítareň u Červeného raka). Spolupráca s Mestskou knižnicou, projektantom, oddelením debarierizácie hlavného mesta a pamiatkovým orgánom. (I.Štassel)

Nová radnica

Pamiatkový dohľad vlastníka pri navrhovaných úpravách v sídle Magistrátu na Primaciálnom nám. č.1. Zámery zahŕňali výmenu resp. repasovanie historických okien, vybudovanie presklených priečok, prestavbu *front office* na prízemí a pripomienky z projektu *Zelenej obnovy* objektu.

(I.Štassel)

Dlažby

Pamiatkový dohľad vlastníka pri dláždení historických ulíc a námestí v historickom centre mesta (Nám. SNP, Mýtna ul., priestor pred NBS, priestor pred SNG a iné). Najväčší dôraz sa kládol na úpravu čadičovej dlažby na Uršulínskej ulici v rámci prípravy na budovanie bezbariérových prechodov pre chodcov (úsek medzi Hlavnou poštou a Novou radnicou).

(I.Štassel)

IV .

DIELA VO VEREJNOM PRIESTORE

Od roku 2013 vedie náš ústav evidenciu diel vo verejnom priestore, ktoré zahŕňajú sakrálnu oblasť (Božie muky, kríže, soch svätých a pod), pomníkovú oblasť (sochy a busty dejateľov a významných osobností), ako aj umeleckú oblasť (najmä sochárske diela, výtvarné nástenné diela a fontány). Tu usmerňujeme nielen proces ich vzniku a umiestňovanie, ale aj spôsob ich údržby a obnovy.

A. U s m e r ň o v a n i e

Vrakuňa – socha Krista (v depozite kostola) – konzultácia so správcom pamätnej izby vo Vrakuni (T. Fedas) ohľadom reštaurovania sochy, odporúčané postupy (apríl 2024)

(PhDr. J. Hamšíková)

Karlova Ves – ul. **Schneidera Trnavského** – socha Panny Márie – posúdenie návrhu na vyčistenie sochy, dokumentácia prác.,(júl 2024)

(PhDr. J. Hamšíková)

Ružinov – písomné stanovisko pre Odd. kultúry k žiadosti MČ Ružinov o informáciu ohľadom novej obnovy betónovej steny s mozaikou od **Milana Laluhu** na Narcisovej ul. (december 2024)

(PhDr. J. Hamšíková)

Rača – účasť na slávnostnom odhalení **pamätnej tabule cyklistovi Rafaelovi Kramplovi** na budove Villa Víno Rača. (október 2024)

(PhDr. J. Hamšíková)

Ružinov - účasť na slávnostnom odhalení sochy **A. Trizuljaka „Deti mieru“** v areáli Gymnázia Novohradská (december 2024)

(PhDr. J. Hamšíková)

B. Komisia pre diela vo verejnom priestore

Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave má nominovaných dvoch členov v mestskej Komisii pre diela vo verejnom priestore – riadnym členom je PhDr. I. Štassel a náhradným je PhDr. J. Hamšíková. Komisia je poradným orgánom primátora Bratislavy vo veciach narábania a umiestňovania umeleckých diel vo verejnom priestore. Komisia zasadá prevažne 1x mesačne s výnimkou prázdnin. Náplňou jej práce je posudzovanie aktivít na vznik nových diel a pamätných tabúl, ako aj usmerňovanie žiadateľov pri realizácii ich zámeru.

C. Umenie mesta

Spolupráca.

V rámci projektu *Umenie mesta* sa uskutočňuje partnerská spolupráca s Galériou mesta Bratislavy na pasporte výtvarných diel umiestnených vo verejnom priestore na území mestských časti Staré Mesto a Petržalka, zahŕňajúca vykonanie analýzy literatúry, terénny prieskum a vypracovanie textových elaborátov.

Dokumentovanie diel vo verejnom priestore.

Korektúry časti popisov diel v Starom Meste z roka 2023 (celkový počet odovzdaných popisov v roku 2023 bolo 73 ks) 5 nových podrobných popisov diel vo verejnom priestore – PhDr. Z. Zvarová.

Podrobný popis diel v Petržalke v počte 15 ks – PhDr. Z. Zvarová.

Podrobný popis diel v Starom Meste v počte 13 ks – Ing. arch. P. Baxa.

Fotodokumentácia diel pre potreby projektu – Mgr. et Mgr. A. Kapcár.

Pasportizácia v teréne, dokumentačné podklady – Mgr. S. Nováčiková. – Mgr. Kristína Šabíková

D. Vlastnícke vzťahy

V predchádzajúcich rokoch, ako aj v roku 2024, bol uskutočnený archívny prieskum vlastníckych vzťahov na území hlavného mesta v Slovenskom národnom archíve (Z.

Zvarová). Na základe získaných podkladov boli verifikované vlastnícke vzťahy mesta ku skupine 26 objektov, ktoré boli navrhnuté na zaradenie do majetku mesta. Mestský ústav poskytoval odbornú pomoc pre oddelenie kultúry hlavného mesta pri príprave finálneho materiálu. (Z. Zvarová)

V.

ROZVOJOVÉ PROJEKTY

Za rozvojové projekty sú považované tie odborné aktivity, ktoré zásadným spôsobom rozširujú poznanie o kultúrnom dedičstve na našom území, alebo vytvárajú nové medzinárodné prepojenia, vedúce interdisciplinárnou metódou k budúcemu skvalitňovaniu procesov poznávania a propagácie.

A. Rímske kultúrne dedičstvo

V spolupráci s Bratislava Tourist Board sa už počas roka 2024 uskutočňovala príprava aktivít na rok 2025. Ide o viaceré podujatia so spoločnou témou rímskeho kultúrneho dedičstva:

- zážitkové spoznávanie rímskej histórie Bratislavy, ktorá destinácii zabezpečila v roku 2021 jedinú UNESCO lokalitu - Antická Gerulata v Rusovciach.

- Dunaj a dunajská rímska flotila tvorili súčasť Hraníc Rímskej ríše. Replika rímskej veslice zo 4. storočia je aktuálne zakotvená v Danubiane - Múzeum moderného umenia v Čunove. Od apríla do konca júna 2025 je naplánovaná séria aktivít pre verejnosť rôznych vekových kategórií a tri celodenné podujatia "S Rimanmi na vlnách Dunaja".

- sprievodnými akciami budú prednášky v čunovskom kaštieli, kyvadlová doprava archeobusmi do Rusoviec-Gerulaty a vystúpenia skupín, ktoré sa snažia o re-evokáciu rímskeho vojenského umenia.

- každoročná akcia Limes Day, ktorej nosnou témou je spojenie rímskych lokalít na Dunaji (Gerulata a Carnuntum) v sprievode archeológov mala v roku 2024 už jubilejný 10. ročník, ktorý sme oslávili pridaním novej trasy a okrem obľúbených Archeobusov a bicyklov sa konal aj prvý LIMES splav Dunaja na raftoch z Bad Deutsch Altenburgu od stĺpu Marka Aurélie do Bratislavy (Karloveskej lodenice).

(PhDr. M. Musilová, K. Šabíková)

B. Archeofilm – filmový festival

V spolupráci s Bratislava Tourist Board sa už počas roka 2024 uskutočňovala príprava 2.ročníka medzinárodného filmového festivalu Archeofilm Bratislava. Cieľom projektu je príprava a realizácia druhého ročníka medzinárodného filmového festivalu, ktorého zámerom

je prezentovať domáce a zahraničné dokumentárne filmy s archeologickou, historickou, umeleckohistorickou, etnografickou, i cestovateľskou tematikou, filmy propagujúce ochranu kultúrneho dedičstva i vplyvu spoločnosti a prostredia naň.

Výkonná a umelecká riaditeľka festivalu – PhDr. M. Musilová, Mgr. I. Kvetánová, PhD.

Žiadosti o externé financovanie a sponzoring pripravené v roku 2024 – Mgr. K. Šabíková

Príprava vizuálnej identity podujatia – Mgr. et Mgr. A. Kapcár.

Príprava podkladov – Mgr. S. Nováčiková

C. Databáza pamätihodností

Príprava projektového zámeru pre samostatný web, katalóg pamätihodností Bratislavy, ktorý by prezentoval informácie o mestských pamätihodnostiach širokej verejnosti zaujímavým spôsobom, bol by multimedialne bohatý a dobre prístupný aj z mobilného zariadenia.

(Mgr. K. Šabíková, Mgr. et Mgr. A. Kapcár)

VI. ODBORNÍ PRACOVNÍCI

Veľkú väčšinu našich zamestnancov tvoria odborníci s vysokoškolským vzdelaním, ktorí sú bezpodmienečne potrební na výkon činností tohto druhu. Okrem aktivít vykonávaných v rámci organizácie sa angažujú aj v iných združeniach a komisiách, kde sa využívajú ich dlhoročné skúsenosti a schopnosti.

PhDr. Margaréta Musilová

O c e n e n i a :

Laureátka výročnej **ceny Zlatý Biatec** za rok 2023 s poradovým číslom 293, za reprezentáciu slovenskej vzdelanosti a kultúrnosti a zároveň za významný príspevok do medzinárodného fondu poznania, ako smerom do histórie naprieč civilizáciami, 4. januára 2024, Cena Neformálneho ekonomického fóra Hospodársky klub.

Štipendijný pobyt v Slovenskom historickom ústave v Ríme – 30.11- 8.12.2024, na tému: Projekt a spoločná komparatívna výstava na tému Bójovia, Haeduovia a Norikovia – ich ovplyvnenie Rómom, rímskej aktívnej diplomacie a expandibility v 1. storočí pred Kr., so zohľadnením vplyvu na Bibracte, Bratislavu a Magdalensberg ako významné keltské archeologické lokality.

Cena časopisu Pamiatky a múzeá za *Podujatie roka 2023* za 1.ročník Archeofilm festivalu Bratislava – 2.10.2024 (spolu s kolektívom MÚOP).

Č l e n s t v o :

- Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV (člen výboru – od 2023)
- International Council of Museums – predsedníčka výboru SK ICOM (2024)
- OZ Priatelia Bratislavy – podpredsedníčka (2016- trvá)
- Členka Archeologickej rady pri MKSR (2022 - trvá)
- Členka výboru OZ SK Modrý štít (2022-trvá)
- Členka komisie pri MKSR pre odbornú spôsobilosť (2022 - trvá)

Mgr. Branislav Resutík

Členstvo:

- Člen **subkomisie PÚ SR pre archeologický výskum** a posudzovanie výskumných dokumentácií archeologických výskumov; zasadanie prebieha celoročne raz do mesiaca; posúdených 12 predložených výskumných dokumentácií archeologických výskumov. Komisia sa vyjadruje stanoviskami aj k žiadostiam o získanie, alebo o predĺženie osobitnej odbornej spôsobilosti vykonávať archeologický výskum. Komisia ďalej rieši vzniknuté problémy metodiky vedenia archeologického výskumu a k forme a obsahu dokumentácie nálezových situácií formou odporúčaní a usmernení.
- Člen **akvizičnej komisie Múzea mesta Bratislavy** pre archeologické nálezy; zasadnutie prebieha cca raz ročne;
- Člen **ICOM** - International Council of Museums;
- Člen **OZ Priatelia Bratislavy**
- **Odborná komisia** pri archeologickom výskume prof. E. Hrnčiarika počas rekonštrukcie Rusoveckého kaštieľa. Archeologický výskum odkryl súčasti rímskeho kanála v blízkosti kaštieľa.
- **Odborná komisia** archeologického výskumu Gerulata – Rusovce – rímsky kanál schmidtova, vedúca výskumu J. Schmidtová.
- Člen **Slovenskej archeologickej spoločnosti** pri SAV

PhDr. Zuzana Zvarová

Členstvo:

- člen subkomisie PÚ SR pre architektonicko-historický výskum a posudzovanie výskumných dokumentácií výskumov.

PhDr. Jana Hamšíková

Členstvo:

- člen odbornej komisie primátora Bratislavy pre výtvarné diela vo verejnom priestore;

PhDr. Ivo Štassel

Členstvo:

- člen poradnej komisie riaditeľa Krajského pamiatkového úradu Bratislava;
- člen odbornej komisie primátora Bratislavy pre výtvarné diela vo verejnom priestore;

- člen odbornej komisie primátora Bratislavy – názvoslovnej komisie;
- člen OZ Priatelia Bratislavy.

VII.

PARTNERSKÁ SPOLUPRÁCA

FAU Erlangen/Norimberg (D)

V rámci projektu: "Performance analysis and diagnosis of Roman inland navigation boats on northern European river systems under oars and sails (1.-5. century AD) pokračuje spolupráca s profesorom Borisom Dreyerom z FAU Erlangen/Norimberg a Slovenskou zdravotníckou univerzitou. Príprava projektu – v r.2024 podanie druhej a tretej žiadosti, ktorá sa podávala na nemeckú nadáciu. Realizácia by mala byť v lete 2025. Spolupráca s profesorom Borisom Dreyerom z FAU Erlangen/Norimberg zahŕňa aj udržateľnosť projektu Danuvina Alacris a spoluprácu pri jej plavbe po Dunaji v rokoch 2024-2025.

Danubiana Art Museum a Múzeum dopravy

Podpísanie zmluvy a memoranda o spolupráci o pobyte lode Danuvina Alacris na Slovensku v Bratislave nielen s FAU Erlangen, ale aj s Múzeom dopravy, Danubiana Meulenstein Art Museum, Archeologickým ústavom ČR v Brne, KÖME v Maďarsku a Donauniversität Krems v Rakúsku.

UNESCO

Riadiaca skupina LIMES ROMANUS pre rímske lokality UNESCO: Gerulatu a Ižu, zasadnutie 26.3.2024 na pamiatkovom úrade SR.

Spolupráca so Slovenskou komisiou pre UNESCO, – príprava Limes Day, Danuvina Alacris – prevzatie záštity nad podujatím. Informácie o podujatí Limes Day v Newsletteri UNESCO.

Bundesdenkmalamt (A)

Spolupráca so zástupcami rakúskeho Bundesdenkmalamtu - René Ployerom a riaditeľom Christophom Bazilom. Návšteva Bundesdenkmalamtu v Hofburgu vo Viedni a novootvoreného múzea Wien Museum, so sprievodom Michaely Kronberger zo Stadtarchäologie Wien, dňa 22.4.2024.

Bibracte (F)

Spolupráca s Vincentom Guichardom z Európskeho centra archeológie v Bibracte vo Francúzsku a SNM-Historickým múzeom v Bratislave – Výstava o Keltoch z Bratislavy v Bibracte na rok 2026-2027, príprava projektu Kreatívna Európa – máj 2025. V. Guichard navštívil Bratislavu 5.6.2024 za týmto účelom.

Tatabánya (H)

Spolupráca s maďarským múzeom v Tatabányi, riaditeľkou Dr. Gabrielou Pál, príprava výstavy Kelti z Bratislavy v Tatabányi, stretnutie v SNM-HM dňa 4.9.2024.

Archeopark Carnuntum (A)

Spolupráca s Archeologickým parkom Carnuntum na každoročnom podujatí Limes Day v roku 2024.

Slovenská technická univerzita

Prednášková aktivita v rámci Univerzity tretieho veku, program Čriepky z príbehov minulosti, (P. Baxa, P. Šimončičová-Koóšová, M. Musilová)

Fakulta architektúry a dizajnu STU v Bratislave – pôsobenie v hodnotiacich komisiách pri kontrolách rozpracovanosti študentských prác, obhajobách atď. – január až december (P. Baxa)

Fakulta architektúry a dizajnu STU v Bratislave – spolupráca pri príprave programu Rímskych hier. Prednáška Pavla Pauliniho a Martina Vargu o aplikácii Living Danube Limes. Spolupráca s Romanom Hajtmánkom pri zapožičaní a inštruktáži VR a pri náboře brigádnikov z radov študentov FAD STU. (K. Šabíková)

Univerzita Komenského

- spolupráca s Katedrou antropológie PriF UK v rámci výskum NKP Kaplnky sv. Jakuba (terén aj spracovávanie materiálu; 01–11/2024) spojená s prednáškami pre študentov UK v rámci cyklu Bioarcheológia *Výskum kaplnky sv. Jakuba na námestí SNP v Bratislave*

(P.Šimončičová-Koóšová)

Marianum

Spolupráca s mestskou organizáciou pri usmerňovaní obnovy fontán, obnove vojnových hrobov a výberu spoznávacích trás na mestských cintorínoch

(PhDr. Z. Zvarová, PhDr. J. Hamšíková, PhDr. I. Štassel)

Prírodovedné múzeum SNM

spolupráca s A. Šefčákovou pri hodnotení antropologických nálezov z archeologických výskumov historického centra Bratislavy (B.Resutík)

Archív mesta Bratislavy

odborná spolupráca s Mgr. Jánom Kúkelom pri tvorbe videa o pamätihodnosti Mestská šibenica; odborná spolupráca s Mgr. Tinou Hrivňákovou na archívnom výskume týkajúcom sa Márie Terézie Litzenmayer, partnerke pátra Karola Scherza (P.Baxa)

Galéria mesta Bratislavy

projekt *Umenie mesta* – vykonanie analýzy literatúry, terénneho prieskumu, vypracovanie textových elaborátov, realizácia fotodokumentácie, v súvislosti s vybranými výtvarnými dielami vo verejnom priestore Starého Mesta a Petržalky (Z.Zvarová, P.Baxa, A.Kapcár)

Múzeum mesta Bratislavy

členstvo v akvizičnej komisii MMB (B.Resutík) a spolupráca pri nových inštaláciách v stálej expozícii expozícií múzea.

spolupráca s Múzeom mesta Bratislavy na podujatiach Limes Day, Rímske hry, Danuvina Alacris, na článku a výstave o histórii mestského opevnenia v Michalskej veži (M.Musilová, K. Šabíková)

Pamiatkový úrad SR

členstvo v Odbornej metodической komisii (Z. Zvarová) a v subkomisii Odbornej metodической komisie (OMK) pri PÚ SR (B. Resutík).

Bratislavské kultúrne a informačné stredisko

spolupráca na propagácii a technickom zabezpečení podujatí Bratislavské mestské dni, Limes Day, Rímske hry, Plavba rímskej veslice na Devíne (K. Šabíková)

Bratislavská organizácia cestovného ruchu

spolupráca na propagácii a technickom zabezpečení podujatí Limes Day, Korunovačné slávnosti, Plavba rímskej veslice na Devíne (M.Musilová, K. Šabíková)

Historické múzeum SNM

odovzdávanie hnutelných archeologických nálezov z Bratislavského hradu do depozitu Historického múzea Slovenského národného múzea a ich postupná odborná publikácia (B.Resutík).

BSK

Spolupráca s Bratislavským samosprávnym krajom na organizovaní výročnej konferencie v októbri 2024.

VIII. ORGANIZÁCIA

A. P r o c e s y

Príprava grantovej žiadosti na MK SR “Obnovme si svoj dom” pre projekt Archeofilm Bratislava (K.Šabíková)

Strategický plán organizácie. Príprava podkladov v rámci prípravy dlhodobého plánu činnosti organizácie. (K.Šabíková, A.Kapcár)

Projektové zámery, žiadosti o externé financovanie. Príprava projektových zámerov na rok 2025 do zásobníka BTB v rámci spolupráce medzi organizáciami. (K.Šabíková)

Etický kódex. Vypracovanie podkladov pre formuláciu etického kódexu organizácie na základe podkladov od zriaďovateľa. (K.Šabíková)

Kultúrny štrajk. Účasť na sérii rokovaní organizátorov *Kultúrneho štrajku* na pôde hlavného mesta. (K.Šabíková)

Členstvo v BTB. Administrovanie procesu prijatia našej organizácie za člena BTB, participácia na schvaľovacom procese, účasť na valných zhromaždeniach. (K.Šabíková)

Prenájom nebytových priestorov na Uršulínskej 9. PR a organizačná podpora pri realizácii obchodnej verejnej súťaže. (K.Šabíková)

Vysporiadanie vzťahov s nájomníkmi nebytových priestorov na Uršulínskej 9. Spolupráca s právnym oddelením BCS na príprave podkladov k vymáhaniu pohľadávky/ ukončeniu zmluvy s neplatičom. (K.Šabíková)

Spolupráca s BCS. BCS rokovania k možnostiam spolupráce /marketing, IT/. Spolupráca s právnym oddelením BCS - žiadosť o vypracovanie právnej analýzy k povinnému zverejňovaniu, rokovania k etickému kódexu. (K.Šabíková)

Register zmlúv. Zriadenie prístupov do CRZ, zverejňovanie zmlúv. Administrácia žiadosti a zriadenie prístupov do CRZ, zverejňovanie zmlúv. (K.Šabíková)

Komunikácia. Zabezpečovanie pravidelného kontaktu na gesčné oddelenie kultúry Magistrátu a na oddelenie komunikácie a marketingu. Účasť na pravidelných koordinačných poradách. Príprava harmonogramu projektov a komunikačného plánu na rok 2025. (K.Šabíková)

Ďalšie vzdelávanie zamestnancov. Školenia. *Digitálny marketing a jeho využitie v praxi* (organizované Slovakia travel) a *Projektový management* (organizované Vita Academy) (K.Šabíková)

B. Úprava priestorov

a/ Sála pod klenbou

V priebehu 2.polroka 2024 bol nevyužitý priestor v zadnom krídle nášho sídla na Uršulínskej 9 (pôvodne tu sídlil v nájme starožitník) prerobený na sálu pre verejnosť s multifunkčným využitím. Priestor bol vybavený stoličkami, pracovnými stolmi, projektorom a vlastným prístupom na wi-fi. Dajú sa tu organizovať premietania filmov, prednášky, odborné diskusie a workshopy. Priestor s názvom Sála pod klenbou bude slúžiť prioritne na bezplatnú propagáciu kultúrneho dedičstva, ale bude sa dať prenajať aj pre externé subjekty.

Prvé premietanie. Spolupráca na prvom premietaní filmu v novovytvorenom priestore na Uršulínskej 9 – v *Sále pod klenbou* - pre verejnosť, pre žiakov ZŠ Dudova. (K. Šabíková, A. Kapcár)

b/ Podjazd

Začiatkom roka 2024 bol vyspravený priestor podjazdu, ktorý je hlavným nástupným koridorom do našej organizácie. Boli odstránené ošarpané omietky a nahradené sanačnými omietkami proti vlhkosti. Celý priestor bol opatrený novou elektroinštaláciou a následne vymaľovaný. Pod klenbu boli zavesené tri štýlové lampáše, vyrobené na mieru. Na bočné steny boli osadené 4 vitríny a závesný systém pre propagačné postery.

Identita. V rámci propagácie činnosti našej organizácie bol priestor podjazdu (po vyspravení omietok a vymaľovaní) opatrený novou vizuálnou identitou na základe podnetu z BCS. (K. Šabíková, A. Kapcár). Technické prvky v podjazde (lampy, vitríny) zabezpečil P. Baxa.

c/ Schodiská

V priebehu roka 2024 boli vyspravené omietky a realizovaná kompletná výmalba oboch schodísk v budove. Na predné schodisko bola nainštalovaná na prízemí svetelná tabuľa so základnými informáciami o našej organizácii, aby tým bola posilnená naša prítomnosť v objekte (máme troch nájomníkov) a nástupný priestor tak dostal „našu“ identitu. Ďalšia tabuľa so štruktúrou inštitúcie a menami pracovníkov bola osadená na podeste na 1.poschodí.

Identita. V rámci zvýraznenia prítomnosti našej organizácie v budove boli priestory oboch schodísk (po vyspravení omietok a vymaľovaní) opatrené novým informačným systémom v podobe klasických tabúl, vitríny a svetelnej tabule (K. Šabíková, A. Kapcár, P. Baxa).

C. I n f r a š t r u k t ú r a

IT audit. Príprava podkladov z MÚOPu a poskytnutie podkladov k internému auditu v spolupráci s oddelením IT z BCS. Absolvovanie konzultácií a obhliadok pri realizácii obnovy IT-infraštruktúry a vybudovania novej WI-FI siete. (K. Šabíková)

Kotolňa. V rámci zlepšenia vykurovacieho systému na dolných dvoch podlažiach bola kotolňa dovybavená výkonnejšími čerpadlami a záložným zdrojom pre prípady výpadku elektriny. Boli nainštalované aj nové systémy zmäkčovania vody a automatického dopúšťania vody.

Prístup k Sále pod klenbou. V rámci sprístupnenia novej sály pre verejnosť v zadnom krídle objektu boli upravené prístupy k sále – zadné schodisko a zadný dvor. Schodisko bolo vymaľované a boli osadené nové lampy. Zadný dvor bol vyčistený a opatrený zeleňou, aby tvoril dôstojný nástup do prezentačnej sály.

PhDr. Ivo Štassel
r i a d i t e ľ

Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave
Uršulínska 9, 811 01 Bratislava

**SPRÁVA O FINANČNOM
HOSPODÁRENÍ ZA ROK 2024**

FEBRUÁR 2025

Prehľad finančného hospodárenia za rok 2023 vyjadruje priložená tabuľka (Príloha č. 1) „Prehľad hlavných ukazovateľov finančného hospodárenia“, ktorá obsahuje:

- skutočnosť za rok 2023
- rozpočet na rok 2023
- skutočnosť za rok 2023

Výnosy:

Výnosy za rok 2023 predstavujú celkovú finančnú čiastku 485 349 EUR, čo v porovnaní s celoročným rozpočtom 2023 v hodnote 400 246 EUR v percentuálnom vyjadrení, predstavuje plnenie na 121,26%. Finančná čiastka výnosov zahŕňa:

1. 400 246 Eur - príspevok Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy,
2. 19 493 Eur - vlastné tržby,
3. 39 798 Eur - výnosy z prenájmu
4. 25 812 Eur - výnosy iných subjektov

Výnosy pozostávajú:

Z tržby z nájmu nebytových priestorov, archeologického výskumu, príspevku Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy a ostatných výnosov.

K bodu 2) – tržby z nájmu nebytových priestorov

Plán – nájom	43 303 Eur
Skutočnosť	39 798 Eur,
v percentách:	91,90 %.

K bodu 3) – tržby z hlavnej činnosti

Plán – archeologický výskum	10 000 Eur
Skutočnosť	19 493 Eur, v percentách:
	194,93 %.

Náklady:

Náklady za rok 2023 predstavujú celkovú finančnú čiastku 453 419 Eur, čo v porovnaní s rozpočtom zatiaľ v hodnote 400 246 Eur, v percentuálnom vyjadrení roku 2023 predstavuje plnenie na 113,28 %.

Vybrané položky nákladovej časti

Spotrebované nákupy

Celkove predstavuje táto nákladová položka z plánovaných 43 300 Eur ročnú skutočnosť roku 2023 v hodnote 38 339 Eur, v percentuálnom vyjadrení predstavuje plnenie 88,85 %.

Finančná čiastka zahŕňa :

- spotreba materiálu 5 125 Eur,
- spotreba energie 33 215 Eur.

Služby

Z celkovej plánovanej finančnej čiastky 21 036 Eur bolo čerpanie za rok 2023 v hodnote 63 250 Eur, v percentuálnom vyjadrení predstavuje plnenie 300,60 %.

Osobné náklady

Táto nákladová položka predstavuje najvyššiu položku finančného hospodárenia. Zahŕňa v sebe tri okruhy nákladov:

- mzdové náklady 244 077 Eur
- náklady na sociálne a zdravotné poistenie 83 658 Eur,
- ostatné sociálne náklady (stravovanie, nemocenské dávky, odchodné) 13 637 Eur.

Celková finančná čiastka je v rozpočte je 341 372 Eur, čerpanie za rok 2023 predstavuje 341 372 Eur. Krytie tejto najvyššej nákladovej položky je zabezpečené príspevkom magistrátu, ktorý zahŕňa záväzný ukazovateľ mzdových prostriedkov v celkovej výške 244 077 Eur. Celkové čerpanie osobných nákladov za rok 2023 percentuálnom vyjadrení predstavuje čiastku 100,00 %.

Náklady na sociálne a zdravotné poistenie boli čerpané v nadväznosti na výšku mzdových prostriedkov a platné zákony. Ďalší okruh osobných nákladov predstavujú náklady na stravovanie a tvorba sociálneho fondu. Plánované náklady sú 11 000 Eur, skutočné čerpanie za rok 2023 bolo 13 637 Eur.

Dane a poplatky (53, 54, 59)

Tieto nákladové položky zahŕňajú poplatky za komunálny odpad a významnú plánovanú hodnotu 5 172 Eur – Daň z príjmu za rok 2023 v zmysle podaného Daňového priznania za rok 2022.

Závěrečné zhodnotenie

Na základe hospodárenia za rok 2023 a prijatých transferov (príspevok na prevádzku) bol dosiahnutý výsledok hospodárenia, ktorý vo finančnom vyjadrení predstavuje :

zisk : 31 930 Eur

PhDr. Ivo Štassel

r i a d i t e ľ

Vypracovala: Gillányiová, Jana

Prílohy

Prehľad vybraných ukazovateľov finančného hospodárenia – príloha č. 1